

TLAČOVÁ SPRÁVA ALIANCIE FAIR-PLAY A PLATFORMY SLOVENSKO.DIGITAL

Nie sme taká bohatá krajina, aby sme vyhadzovali desiatky miliónov za zbytočné kartičky

V Bratislave, 3. 12. 2015

Aliancia Fair-play a Platforma slovensko.digital žiadajú Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI), aby okamžite zastavilo verejné obstarávania k elektronickým kartám pre zdravotné poistenie. Investíciu za desiatky miliónov eur rozbehlo bez akýchkoľvek rozumných argumentov napriek tomu, že jednu elektronickú kartu už štát má.

NCZI práve vyhodnocuje ponuky na nákup elektronických kariet pre poistencov za vyše 20 miliónov eur, ďalšie desiatky miliónov by mal stať softvér a hardvér ku kartám. Elektronické karty by mali od roku 2017 nahradiť preukazy poistencov, ktoré momentálne občania používajú u lekára či v nemocnici.

Aliancia Fair-play a Platforma slovensko.digital sú šokovaní, ako ľahkovážne štát rozhoduje o desiatkach miliónov eur. Vládne dokumenty totiž dlhodobo ráтали s tým, že pre elektronické služby štátu vrátane zdravotníctva bude občanom slúžiť elektronický občiansky preukaz, ktorý už existuje a stál desiatky miliónov eur.

Vágná vládna štúdia z tohto roka, ktorá porovnávala obe alternatívy, len veľmi stručne uvádza, prečo sa zrazu elektronický občiansky preukaz nedá použiť. Napríklad preto, že ho nebudú mať deti do 15 rokov a seniori. „Tieto problémy sú však vo sfére IT riešiteľné a napokon sa s nimi popasovalo aj vzorové Estónsko, ktoré používa práve elektronický občiansky preukaz pre všetky služby štátu,“ povedal médiám zástupca Platformy slovensko.digital Michal Truban.

Ako dodala Zuzana Wienk z Aliancie Fair-play: „Predstavte si, že si štát kúpi luxusné vládne sídlo, napriek tomu, že už jedno má z dôvodu, že v tom prvom nie je vchod pre nepohyblivých občanov. Logicky by mal skôr uvažovať, ako vchod pristavať. Najmä, keď s ním pôvodne rátal pri stavbe prvého luxusného sídla.“

Odborníkov z Platformy slovensko.digital zaskočila nekvalita a stručnosť štúdie, ktorá rozhodla o tom, že občania potrebujú popri modernom občianskom preukaze druhú kartu pre zdravotné služby. Michal Truban uviedol, že: „na základe takej štúdie by žiadnemu start-upu neschválili investičný zámer a živnostník by nepochodil v banke pri vybavovaní úveru. Je to nepochopiteľné najmä, keď vidíme, ako si ľudia musia do nemocníc nosiť toaletný papier a mesiace čakajú na potrebné vyšetrenia. Z tých peňazí by sme mohli mať 20 nových CTčiek.“

Obe organizácie sa preto obrátia okrem NCZI aj na ministerstvá zdravotníctva a financií, aby zastavili ako zodpovedné orgány sporné verejné obstarávania, pripravili nezávislé, odborne fundované porovnanie alternatív a prepočítali, koľko by štát stálo použitie elektronického občianskeho preukazu pre zdravotnícke služby. Podajú aj podnet na NKÚ, aby preskúmal hospodárnosť, na Európsku komisiu či Inštitút finančnej politiky Ministerstva financií, aby posúdili efektívnosť použitia európskych zdrojov v tomto prípade.

Tento prípad považujú organizácie za príklad nekonceptnosti fungovania informatizácie na Slovensku a mrhania vzácnymi finančnými zdrojmi. Preto platforma vo svojich opatreniach navrhuje, aby sa zverejňovali štúdie ešte pred schválením projektov, uskutočňovali sa analýzy alternatív, zaviedla sa nezávislá kontrola efektívnosti výdavkov na IT a zastavili sa všetky veľké projekty, ktoré nespĺnili uvedené kritériá.

Poznámky pre novinárov:

- Vládný projekt elektronického občianskeho preukazu vypracovaný ešte v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti na roky 2007 – 2014 rátať s jeho použitím aj v zdravotníctve (http://www.informatizacia.sk/vdok_simple-narodny-projekt--elektronicka-identifikacna-karta/609s6180c).
- Štúdia uskutočniteľnosti pre Národný projekt Elektronický preukaz poistenca z leta 2015 však zraze vážne poprela pôvodné zámery a prekvapivo zdôvodnila potrebu nového preukazu.
- Projekt elektronických preukazov poistenca sa už v rámci OPIS nestihol realizovať a nová štúdia v novom programovacom období pre eurofondy sa ešte len pripravuje.
- Verejné obstarávania však už boli dávno vyhlásené, a to ešte predtým, ako budú nové dokumenty schválené (napríklad nová štúdia uskutočniteľnosti) – tento stav je legálny, ale nelogický. Hlavne ak sa jedná o projekt, ktorý nie je celkom v súlade so strategickým zámerom informatizácie.
- Politickú zodpovednosť za oblasť e-health (kam poistenecké karty patria) nesie ministerstvo zdravotníctva ako rezortný garant a ministerstvo financií ako odborný garant informatizácie spoločnosti, ktorý schvaľuje podobné projekty v rámci Operačných programov informatizácie.

Vyhlasenie Aliancie Fair-play a Platformy k prípadu

Dve kartičky namiesto jednej, a ešte za 20 miliónov eur?

Štát sa rozhodol nakúpiť pre všetkých zdravotných poistencov nové elektronické kartičky. Vyjdú nás zhruba na 20 miliónov eur a momentálne sa vyhodnocujú súťažné ponuky od podnikateľov.

Rezort zdravotníctva spustil túto obrovskú investíciu aj napriek tomu, že štát už jeden typ kariet pre občanov má – elektronický občiansky preukaz. Vo svojich [štúdiách](#)¹ vláda ráta s tým, že elektronický občiansky preukaz má byť jednotnou bránou do rôznych štátnych elektronických služieb a s jeho využitím počítala aj pre zdravotníctvo.

Zdôrazňovala potrebu zladíť či prepojiť všetky elektronické služby vlády a vysokí vládni predstavitelia aj tieto vlastnosti občianskeho preukazu verejne [vyzdvihovali](#).

Jeden preukaz pre všetky vládne služby už roky úspešne [funguje](#) napríklad v Estónsku, ktoré je celosvetovým lídrom v použití moderných technológií pre uľahčenie kontaktu ľudí so štátom. Tento model nedávno ocenil aj prezident SR Andrej Kiska.

Rezort zdravotníctva odmietol použitie už existujúceho preukazu asi na troch stranách vágnej [štúdie](#)², ktorá neobsahuje žiadne relevantné finančné vyčíslenie či porovnanie nákladov, veľmi stručne a nepresvedčivo pomenúva nedostatky občianskeho preukazu bez akejkoľvek analýzy o možnosti ich prekonať. Štúdia tak bez dostatočného zdôvodnenia uprednostnila výrobu nových kariet a rozhodla o použití 20 miliónov eur. Sme pobúrení tým, ako povrchne sa rozhodlo o použití takej obrovskej sumy aj o zavrnutí predchádzajúcich vládnych štúdií a stratégií. Žiadame, aby Národné Centrum zdravotníckych informácií okamžite zastavilo túto verejnú súťaž a dalo vypracovať nezávislé a odborne fundované porovnanie oboch alternatív.

V aktuálnej situácii [pochybností](#) o prínose informatizácie verejnej správy má vláda príležitosť ukázať, že to s „efektívnymi službami eGovernmentu“ myslí vážne a dokáže zabezpečiť dodržiavanie stanovených princípov či stratégií vo všetkých svojich organizáciách. Žiadame, aby prijala opatrenia, ktoré povedú k úspore peňazí daňových poplatníkov i k odbornému rozhodovaniu o zákazkách. Tým viac, že momentálne ide o 20 miliónov eur v rezorte zdravotníctva, v ktorom financie bytostne chýbajú.

¹ Str. 116, kapitola 3.9.2.2.

² Štúdia je ukrytá v prílohách k písomnému vyzvaniu na národný projekt Elektronický preukaz poistenca ako súbor SU Elektronický preukaz poistenca na stranách 17 – 19.

Túto aktivitu na strane Aliancie Fair-play podporili:

**OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS**

Projekt Silní občania - zodpovedná moc bol podporený sumou 33 215 eur z Fondu pre mimovládne organizácie, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2009-2014. Správcom fondu je Nadácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation. Cieľom projektu Silní občania - zodpovedná moc je zvýšenie zapojenia MVO do tvorby politik a rozhodovacích procesov na miestnej, regionálnej a národnej úrovni.